

Консультації для батьків

Ваша дитина йде до школи

Підготовка до школи - складний період у житті дошкільника, його перший соціальний конфлікт. Не менш складним є цей період і для батьків дошкільника. Необхідно придбати новий одяг, взуття, портфель, посібники, приладдя для майбутнього школяра. А головне - знайти школу, де він буде навчатися, а можливо й гроші, щоб платити за навчання. Та попри глибоке співчуття до батьківського клопоту, із впевненістю можна стверджувати, що у дитини - майбутнього школяра - клопоту і хвилювань значно більше, ніж у тата з мамою, адже вона входить у зовсім новий для неї світ.

Як воно - «навчатися»? Весело це чи сумно? Важко чи легко? Перш за все, це відповідально. Тепер дитині доведеться забути слово хоча заради слова потрібно! У першому класі дитина розпочинає своє суспільно-трудове життя. Словом, у дитини у зв'язку зі вступом до школи значно більше причин для хвилювання, ніж у батьків.

вступ до школи і початковий період навчання викликають перебудову способу життя і діяльності дитини. Маленька людина знаходиться в стані очікування: має відбутися дещо значне і привабливе, але поки що невизначене. Весь спосіб життя дитини радикально змінюється. Найсуттєвішими проблемами, з якими їй доведеться мати справу в школі, є:

- зміна розпорядку сну та харчування;
- зміна повітряного режиму: необхідність перебування в приміщенні впродовж більш тривалого проміжку часу, ніж у дитячому садочку;
- збільшення часу, який доведеться проводити без активного руху, сидячи за столом; незвично високий рівень «галасу» на перерві, що призначена для відпочинку (частина дітей взагалі бажає не залишати класну кімнату у цей час);
- зміна стилю спілкування з дорослими: вчитель здебільшого не орієнтований на опіку, піклування і захист, на встановлення індивідуальних особистісних контактів, тому дитина може відчувати себе на новому місці на початку безпорадною та самотньою;
- необхідність повного самообслуговування під час одягання і роздягання, вживання їжі, користування туалетом; в ситуації, коли за дотриманням гігієнічних навичок, може статися, ніхто не стежить; необхідний повний самоконтроль;
- необхідність самостійно організувати своє робоче місце на парті, зібрати і дістати необхідні посібники, підручники і приладдя з портфеля та акуратно скласти їх туди у «стислі терміни»;
- необхідність правильно реагувати на умовні сигнали - дзвоник на урок і на перерву - і підпорядковувати свою поведінку їм, а також правилам поведінки на уроці - стримувати і довільно контролювати реакції руху, мови та емоції;
- колектив із 25-30 одноліток; необхідність встановлення контактів з ними;
- можливі невдачі в діяльності;
- збільшення обсягу емоційного навантаження.

Перехід до школи - якісно новий етап у розвитку дитини. Цей етап пов'язаний зі зміною соціальної ситуації розвитку, з особистісними новоутвореннями.

Настає період «адаптації» до школи, який триває від 1 до 3 місяців, а іноді - до півроку. Та не будемо забувати, що адаптація - природний процес під час зміни ситуації розвитку, а спробуємо допомогти здолати його якомога швидше та безболісніше.

Усі життєві ситуації, що пов'язані зі вступом до школи, їх переживання потребують від дитини перегляду та переосмислення створеної нею картини світу, а іноді її серйозного коригування. Головне, що необхідно дитині, - це позитивна мотивація навчання. Більшість майбутніх першокласників хочуть йти до школи, але у них складається певне уявлення на зразок такого: справжній школяр - це щасливий володар портфеля і шкільної форми, старанний виконавець шкільних правил. Такий учень слухає вчителя, піднімає руку і отримує оцінки, причому лише

високі. Дитина впевнена, що буде вправним учнем. У таких дитячих сподіваннях прихована велика небезпека: дитина сприймає школу як чергову гру, яка може виявитися зовсім не такою привабливою, якщо не перетвориться з часом на навчальну співпрацю з вчителем і однолітками.

Ставлення дитини до школи формується ще до того, як вона до неї піде. І тут важливу роль відіграє інформація про школу і спосіб її подачі з боку батьків і вихователю дитячого садочка. Більшість батьків намагається створити емоційно привабливий образ школи, зазначаючи: «Ти у нас будеш відмінником», «У тебе з'являться нові друзі», «Вчителі люблять таких розумненьких, як ти» тощо. Дорослі вважають, що тим самим вони прищеплюють дитині зацікавлене ставлення до школи. Насправді ж дитина, яка налаштована на радісну і цікаву діяльність, відчувши навіть незначні негативні емоції (досаду, заздрість, ревності), може надовго, а іноді й назавжди втратити інтерес до навчання. Причин для подібних емоцій школа надає дуже багато: невдачі на тлі уявної загальної успішності, складності в пошуках друзів серед однокласників, розбіжності в оцінці вчителя і звичайній батьківській відзнаці тощо.

Іноді ж батьки і вихователі використовують образ школи для залякування, не замислюючись про наслідки: «За таку поведінку тебе в школі покарають і поставлять на облік у дитячу кімнату міліції», «Ти двох слів не зв'яжеш, як ти в школі на уроках будеш відповідати?» тощо.

Такі настанови навряд чи підбадьорять дітей напередодні вступу до школи. Намагаючись бути об'єктивними в оцінюванні їх успіхів, дорослі щедро роздають критичні зауваження і зрештою домагаються того, що дитина взагалі не робить жодних спроб здолати труднощі, реагуючи сльозами на невдачі. Можна зрозуміти її побоювання і тривогу, що пов'язані з майбутнім навчанням у школі.

Таким чином, ані однозначно позитивний, ані однозначно негативний образ школи не принесе користі.

Важливо налаштувати дитину на повсякденну роботу і переконати її в тому, що вона зможе все, якщо буде старанно ставитися до навчання.

Нині школа розв'язує складні завдання навчання і виховання підростаючого покоління. Успіхи шкільного навчання значною мірою залежать від рівня підготовленості дитини у дошкільний період.

У психолого-педагогічних дослідженнях розглядаються питання спеціальної та загальної готовності дитини до школи.

До загальної готовності належить фізична, особистісна (стосунки з оточуючими, взаємовідношення з однолітками, ставлення дитини до самої себе) та інтелектуальна. До спеціальної - підготовку до засвоєння предметів курсу початкової школи, загальний розвиток, підготовку до читання, письма.

У визначенні готовності дитини 6-7 років до навчання в школі необхідно враховувати той рівень морфологічного і функціонального розвитку, який дозволяє зробити висновок, що вимоги систематичного навчання, різноманітні навантаження, режим шкільного життя не будуть надмірно обтяжливими для дитини і не погіршать стану її здоров'я. Особливе значення в особистісній готовності дитини до школи має мотиваційний план, тобто внутрішня позиція школяра - сукупність всіх ставлень дитини до дійсності, що склалася у певну систему. Вона формується в процесі життя і виховання. Зміст і структура поняття позитивного ставлення до школи містить:

- наявність чітко визначених уявлень про школу і форми шкільної поведінки;

- зацікавлене ставлення до навчання і навчальної діяльності;

- наявність соціальних мотивів і готовність виконувати шкільні вимоги, що у підсумку формує шкільну позицію.

Виховання позитивного ставлення до школи у дітей буде найбільш ефективним за дотримання таких умов:

- використання у цілісному педагогічному процесі різноманітних форм і методів роботи щодо ознайомлення дітей зі школою і виховання позитивного ставлення до неї;

- створення предметно-розвивального середовища для збагачення життєвого досвіду дітей і своєчасної його зміни відповідно до нового змісту дидактичних завдань та забезпечення його доступності;

- розуміння вихователем значущості проблеми і проявів його творчої ініціативи щодо вибору форм, методів роботи з дітьми;

- педагогічна освіта батьків із питань готовності до шкільного навчання;

- здійснення зв'язку дошкільного навчального закладу зі школою.

Вже на урочистій лінійці першого вересня стає очевидним, чи почуваються впевнено діти, які вперше прийшли до школи, чи вони перелякані, пишаються собою або відчують себе нещасними від самотності; посміхаються і радіють чи шукають очима батьків, сподіваючись на їхню підтримку.